

ВОЛИНСЬКА ШЛЯХТА ЯК ПРЕДСТАВНИК СУВЕРЕННИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ НА ЛЮБЛІНСЬКОМУ СЕЙМІ 1569 Р.

Люблінський сейм є доленосною подією в історії відразу декількох країн. Результатом сейму 1569 року стало прийняття Люблінської унії та створення нової держави - Речі Посполитої.

При прийнятті унії значну роль відігравала волинська шляхта, яка за влучним виразом Н. Старченко «виявилася у фарватері сеймової боротьби, розглядала цей акт як приєднання зі своїми правами, що мали бути гарантовані присягою короля, сенату, шляхетських послів. Такий варіант передбачав суб'єктність української шляхти та претензії її на паритетність у перемовинах із «коронярами». [1, с. 4]

Власне позиція, яку провадили представники волинської шляхти та князівських родів, які підкреслювали свою окремішність від народу польського та литовського, називавши себе «народом руським», дало можливість делегації від українських земель на сеймі укласти власний привілей - умови за якими українські землі (Волинське, Брацлавське, Київське воєводства) входили до складу новоствореної Речі Посполитої.

Прикметним є те, що окремо був створений привілей для *Київського князівства*. Хоча означені землі існували як воєводство в адміністративно - територіальному поділі, згадка саме про князівство не є випадковою. Це є ознакою не лише історичної пам'яті місцевої шляхти, але й прямим утвердженням себе як «політичного народу», який є рівним в союзі з Польською короною та Великим князівством Литовським.

Одним з приводів, та власне й засобів, чому саме волинська шляхта стала провідною у відстоюванні прав українських земель на особливий статус, був факт існування князів. Волинська земля називалася «заповідником князів». Саме на цих теренах продовжували існувати роди, які мали князівський статус та вели походження від Рюриковичів, П'ястів, Гедиміновичів. Князівські титули підтверджували суверенні права князів на землі Волинського, Брацлавського і Київського воєводств. Провідну персональну роль відігравав князь Костянтин Острозький, якого іноді називали «некоронованим королем Русі».

Клан князів Острозьких вважався одним з найвпливовіших політичних угруповань Речі Посполитої останньої третини XVI - першої чверті XVII ст. [2, с. 191]

Саме наявність власної ідентичності як політичного народу, а також наявність представників місцевої еліти, які мали династичні права й відповідний статус, що дозволяв їм в разі чого стати місцевими суверенами

дозволило мати той фундамент, який ліг в основу боротьби за отримання власних привілеїв для українських земель на Люблінському сеймі.

Якщо говорити в цілому про склад делегації волинської шляхти на сеймі, то треба відзначити той факт, що в її складі було чимало визначних постатей й неординарних фігур масштабу усієї Речі Посполитої. [3]

Завдяки привілеям на українських землях було збережено власне право (редакція II Литовського статуту), а також право на мову судочинства й офіційного спілкування - руську, й право на те, щоб усі документи, що надходять з Речі Посполитої також мають бути писані руською мовою. Мовне питання ставало приводом для численних звернень представників шляхти українських воєводств до королівської канцелярії і кожне таке звернення апелювало саме до норм привілеїв, отриманих на Люблінському сеймі.

Ще одним актом, який закріпив суверенні української політичної нації в Речі Посполитій стали Генріхові артикули 1573 р. Саме в них поряд з польським та литовським з'являється також руський (український) народ.

Позиції суверенітету руського народу, його прав, які відстоювали на Люблінському сеймі підтверджували прагнення до політичної автономії в складі Речі Посполитої ще в момент її створення. Ідея про союз не двох, а трьох народів надалі знайшла своє втілення в Гадяцькій угоді 1658 р.

Література

1. Н.П. Старченко. Люблінська унія як ресурс формування концепту політичного «народу руського» (1569 - 1648 рр.). *Український історичний журнал*. 2019. №2. С. 4 - 45.

2. «Прикладом своїх предків...» *Історія парламентаризму на українських землях у 1386 - 1658 роках: Польське королівство та Річ Посполита/ за ред. В. Михайловського. Том 1. Київ. 2018. 384 с.*

3. Г. Літвін. *Злука поштивих народів: польського, литовського, руського. Волинь і Київщина в Люблінській унії. Київ. 2021. 304 с.*

УДК 349.2

*П.Г. Гарбуз, студентка 2 курсу, гр. ЕН-2-2
ПКНГ Національного університету імені Юрія Кондратюка,
С.В. Коваленко, спеціаліст вищої категорії,
викладач циклової комісії гуманітарної підготовки
Відокремлений структурний підрозділ
«Полтавський фаховий коледж нафти і газу Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Основоположні права громадян, пов'язані з реалізацією права на працю, передбачені статтями 43-46 Конституції. У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану, з 24 лютого 2022 року тимчасово, на період дії